

Nya Psykoaktiva Substanser (NPS)

Anders.Helander@ki.se

Karolinska Institute and Karolinska Universitetslaboratoriet,
Klinisk kemi och Klinisk farmakologi, Stockholm

© Anders Helander 2022

1

Syfte med alkohol- och drogtestning

- Identifiera personer med skadlig konsumtion (*ohälsa*)
- Identifiera o tillåten användning (*otillåtet/illegalt*)
- Identifiera vilken substans som intagits, ungefär hur mycket och ungefär när? (*tolkning*)
- Dokumentera effekt av behandling (*följsamhet*)
- Hjälp till självhjälp (*psykologiskt stöd*)

Testresultatet kan få allvarliga legala konsekvenser!

© Anders Helander 2022

2

Vanliga substanser för alkohol- och drogtestning

- Alkohol
- Cannabis (Δ^9 -THC-COOH)
- Amfetaminer (amfetamin, metamfetamin, MDMA/Ecstasy)
- Opiater (morfin)
- Kokain (benzoylecgonin)
- Bensodiazepiner (förskrivna)

- LSD, GHB, psilocybin, meskalin ...
- Metadon, buprenorfin, tramadol, oxikodon, fentanyl, metylfenidat, pregabalin, gabapentin ...

© Anders Helander 2022

3

"Nätdroger" = Nya Psykoaktiva Substanser (NPS)

• > 800 NPS hittade sedan 2010!

© Anders Helander 2022

4

Nya "designade" droger är legala tills de klassas

CC(N)Cc1ccccc1
Amfetamin

CC(C)Nc1ccccc1
2-Metylamfetamin
(rapporterat juni 2017 klassat januari 2019)

© Anders Helander 2022

5

Varför används nätdroger?

- Inte olagligt ("mindre färdigt!")
- Enkelt, tryggt och billigt att införskaffa via Internet!
- Nyfikenhet på nya substanser ("psykonauter")
- Syns inte i drogtester!

© Anders Helander 2022

6

Som man frågar får man svar: missbruk missas

© Anders Helander 2022

7

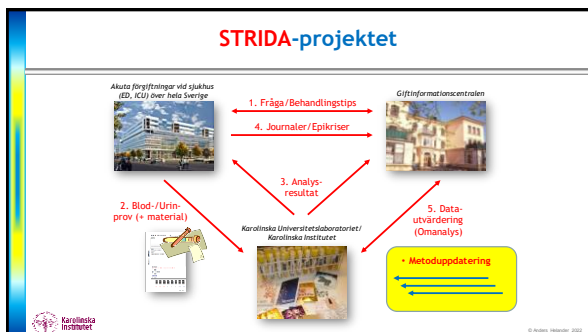
STRIDA-projektet om nätdroger i Sverige

SYFTE

- Allmänt: Studera förekomst och trender för nya missbruksmedel (NPS) i Sverige
- Specifikt: Samla information om kliniska symtom och skadliga effekter bland analytiskt bekräftade akuta NPS-förgiftningar ("toxicovigilance")

© Anders Helander 2022

8

9

GIC m fl - Klinisk/toxikologisk symtombild?

Allvarliga problem med hud, hår, hörsel och syn

Helander et al. BMC J Dermatol. 2017;17(1):217. Läkemedelsgruppen 2016/171270P

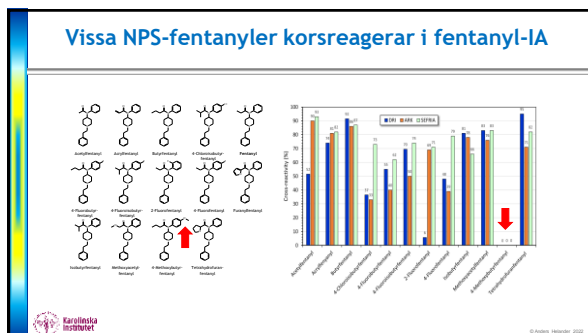
© Anders Helander 2022

10

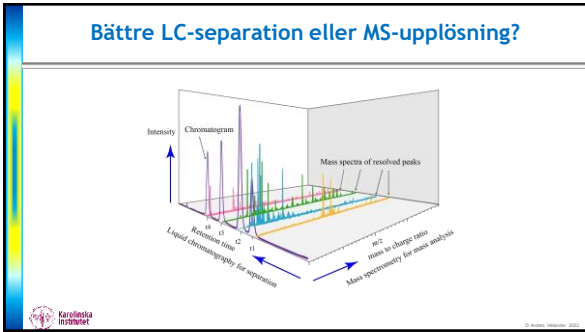
Många NPS är snarlika (analoger/isomerer)

© Anders Helander 2022

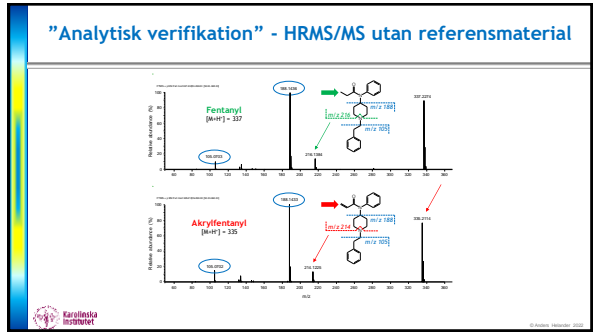
11

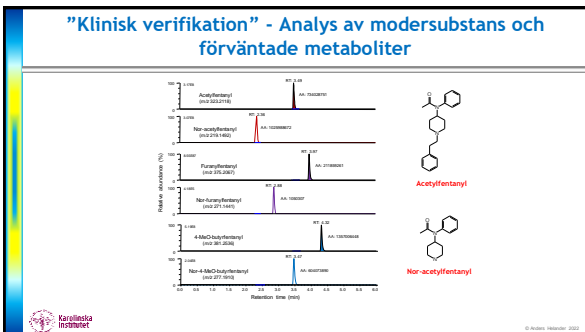
12

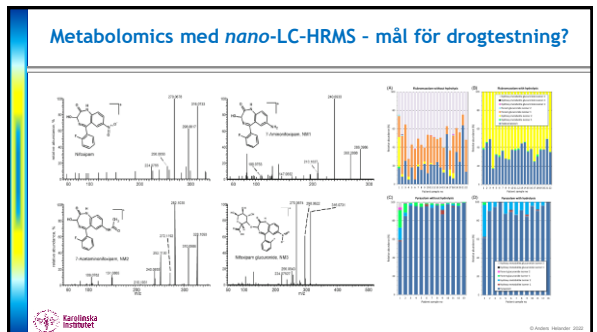
13

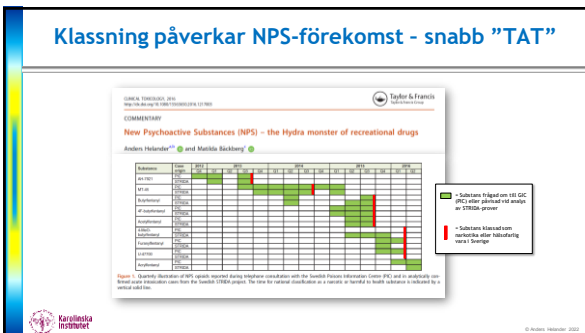
14

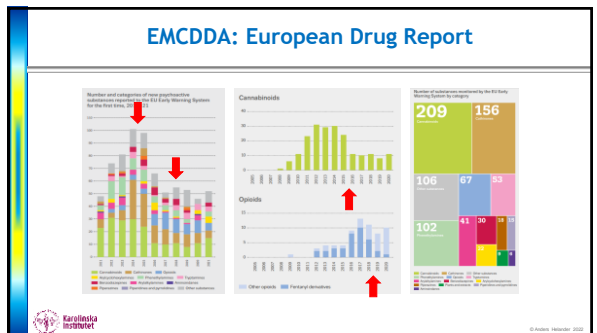
15

16

17

18

Effekt på narkotikarelaterad dödlighet!

Antalet dödsfall av överdoser minskade 2018

Fentanylödden

Karolinska Institutet

19

Även nya strukturvarianter av THC (cannabis)

Läkartidningen

Nya THC-varianter introducerade som psykoaktiva droger

2022 | Antalet cannabispreparat är begränsat till delta-9-THC-C8OH

Karolinska Institutet

20